

ניצד הגענו לאסון אוסלו

הסכם אוסלו "חוגג" החודש 25 שנים לה
תימתו. היה ברור לי, כמו גם לרבים אחרים,
שהוא מתכון לאסון. ההסכם החזיר את
מנהיג הטרור, ערפאת, למרכז הבמה, עורר
גלי טרור שבהם נהרגו יותר מאלף ישי
ראלים ואלפי פלסטינים, והשלום המקווה

נראה רחוק כתמיה.

כי צד הגענו בכלל להסכם הזה? התשובה של הימין היא
שמדובר בנאיביות של השמאל, שהיה מוכן להאמין לשק
רי ערפאת ולאשליית השלום. אך העניין הרבה יותר מורכב.
לאחר מלחמת ששת הימים היו לישראל שני עקרונות, שהיו
מוסכמים על כל הזרמים המרכזיים בחברה הישראלית: לא
למרינה פלסטינית ולא לחזרה לגבולות שלפני המלחמה.
ההתנגדות למרינה פלסטינית הייתה נעוצה בהבנה שהקמתה
תגרוור סכסוך על ירושלים, תדרוש הכרה ב"זכות השיבה",
ואולי אף חזרה לגבולות החלוקה. בנסיבות אלה נותר רק
פתרון סביר אחד: הסכם עם ירדן לגבי הגדה, ועם ירדן או
מצרים לגבי רצועת עזה. ירדן שלטה בגדה ובמזרח ירושלים
לפני '67. היא לא הפכה את ירושלים לבירתה, ולא התעקשה
על "זכות השיבה" הפלסטינית.

ב-1974, אחרי מלחמת יום הכיפורים והתפוררותה של
גולדה מאיר, התמנה יצחק רבין לראש הממשלה. בתקופ
פת כהונתו זו הגיע להסכם ביניים עם מצרים, שכלל נסיגה
ישראלית משטח מסוים בסיני. האינטרס הישראלי היה לה
גיע להסכם ביניים מקביל עם ירדן, שיעביר לה שטח מסוים
בגדה (נניח אזור יריחו) תוך הסכמה לפירוזו. הסכם כזה לא
הושג והיה מבחינה פוליטית בלתי אפשרי, שכן המפלגה הר
תית-לאומית (מפר"ל) שפנתה ימינה, הייתה חברה מרכזית
בקואליציה רבין ובוודאי הייתה מונעת זאת.

רבין קבע בספרו (עם רב גולדשטיין) "פנקס שירות" כי
"ישראל לא תסכים להקמת מדינה פלסטינית-ערפאתית בי
נה לבין ירדן. הבעיה הפלסטינית מוכרחה להיפתר בהקשר
הירדני". ואילו קיסנינג'ר האשים את ישראל שלא הגיעה לה
סכם עם ירדן ו"כתוצאה מכך עלה מעמרו של אש"ף".

ב-1977 זכה מנחם בגין בראשות הממשלה. הוא הגיע לה
סכם שלום עם מצרים והחזיר לה את כל שטח סיני (כולל
פינוי יישובים). רצועת עזה נשארה בירי ישראל. במסגרת
ההסכם בגין אף הסכים להכיר בזכויות הפלסטינים ולהב
טיח להם אוטונומיה. ירדן לא שותפה בהסכם, ושוב נדחקה
החוצה. השלב הבא היה בתקופת ממשלת האיחוד הלאומי,
שבראשה כיהן יצחק שמיר. באפריל 1987 הגיע שר החוץ
שמעון פרס להסכם עם חוסיין מלך ירדן ("הסכם לונדון").
פרטיו לא פורסמו, אך הוא כלל את החזרת ירדן לגדה המ
ערבית במתכונת כלשהי והעברת האוכלוסייה הפלסטינית
באזור זה לשליטתה. שמיר רחה את ההסכם מכל וכל.

הייתה זו אולי ההזדמנות האחרונה להחזיר את ירדן לתמו
נה ולפתור במסגרתה את הבעיה הפלסטינית. חודשים אחרים
אחרי הסכם לונדון, בדצמבר 1987, פרצה האינתיפאדה הרא
שונה שנמשכה שנים אחדות ועמדה בעינה (אף שנחלשה
במידה ניכרת) בעת שרבין נבחר, בשנת 1992, לכהונתו הש
נייה כראש הממשלה. מובן גם שהאינתיפאדה ציננה מאוד את
רצועת עזה של ירדן ליטול על עצמה את השטח הבעור.

זה היה המצב שעיימו צדיך היה ראש הממשלה רבין להת
מורד בתקופת האינתיפאדה, אחרי שהימין עשה כל שניתן
כדי להשאיר את הבעיה הפלסטינית בחיקה של ישראל ול
שלול את הפתרון הסביר לבעיה - הפתרון הירדני. הפתרון
שבו בחר רבין, הסכם אוסלו, היה גרוע, אך הוא פרי הגור
מים ששללו את הפתרון הירדני, ולפחות היה בו ניסיון למנוע
מצבים גרועים עוד יותר - המשך השליטה בעם זר או הפי
כתה של ישראל למדינה דו-לאומית, אפשרויות החוזרות
וניצבות כיום בפנינו עם כל סכנותיהן. ■

© כל הזכויות שמורות לידיעות אחרונות בע"מ
אין להעתיק, להפיץ, לשכפל, לצלם, לתרגם, לאחסן במאגרי מידע, לשדר בדרך
כלשהי ובכתיב, בדפוס או במדיה אחרת - ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או
אחר - חלק כלשהו של היותן (ורבות) טקסט, איורים, צילומים, תמונות, מפות,
גרפיקה) וכן בגרסה טקסטואלית וכן בדפוס חמוצצים, לרבות באמצעות הקלטה
הקלטה, ללא אישור מפורש בכתב מהמוציא לאור. ידיעות אחרונות בע"מ